

DANIEL SEGERBERG: *Leviathan*

16.11.2019 - 12.01.2020

Ronneby Konsthall, kulturcentrum, Kallingsvägen 3, Ronneby

Curator: Martin Schibli

I samarbete med Naturskyddsföreningen, Blekinge Arkipelag, Kaoskompaniet, Clean Coast Sweden och Back in Position.

Konstnären Daniel Segerberg deltog i våras, 4 maj 2019, på Nordiska kusträddardagen vid Gö naturreservat i Blekinge skärgård. Tillsammans plockade frivilliga och konstnären upp ett ton skräp av allsköns föremål i skiftande material, färger och upplösningstillstånd; hinkar, ilandblåsta bojar, drivved, PET-flaskor, trossar, kläder, en öppnad flaskpost, kamouflagetyg, en barbiedocka och ett ryskt cigarettpaket mm. Enstaka objekt fick återvända till sitt ursprung då funna emaljföremål är tillverkade i den tidigare emaljfabriken som nu inhyser konsthallen där utställningen äger rum. Tillsammans utgör det under en dag insamlade materialet utgångspunkten ur vilket Segerberg arbetar fram sitt skulpturala verk.

Leviathan är en deltagarbaserad utställning. Medlemmar ur kaoskompaniet i Ronneby – en projektgrupp för unga vuxna - har assisterat konstnären under uppbyggnadsfasen av verket, från att lägga upp och sortera materialet samt, till att delta under den påföljande konstnärliga processen. Under utställningsperioden finns möjlighet för barn att rita sina egna havsmonster som kommer att inkluderas i utställningen. Förutom installationen visas även tuschteckningar från senare år av konstnären.

För Segerberg står *Leviathan* som en metafor för kaos och hot. Skräpet som under senare decennier samlats i havet kan betecknas som ett monstruöst sjöodjur till synes skapat av mänskligheten själv som en konsekvens av dess egenintresse och nonchalans gentemot världen/naturen i övrigt. Ett sjöodjur, indirekt frambringat av människan, som nu vänder sig mot sin skapare och orsakar kaos i tillvaron. Enskilda individer tycks redan ge upp inför kännedomen om *Leviathans* omfattande storlek och paralyseras inför hotet som hos många orsakar ångest och/eller fatalism.

Namnet *Leviathan* förekommer frekvent genom historien i skiftande sammanhang med en mängd mångbottnade variationer i betydelser och förskjutningar. Namnet förekommer tidigt i hebreiska texter och i gamla testamentet. *Leviathan* refererar vanligtvis till något hotfullt som kaos, fienden eller satan. Ibland representerar namnet en mer neutral innebörd av något som bara är ofantligt stort, t ex valar, en stat eller ett oceanfartyg. Med tiden har de skiftande användningarna givit en mängd konnotationer kopplade till begreppet som kan delvis kan uppfattas som motsägelsefulla. Bildmässigt gestaltas *Leviathan* ofta som ett sjöodjur och förekommer i konsthistorien av konstnärer som t ex Gustav Doré.

Den engelske filosofen Thomas Hobbes använde *Leviathan* som titel när han 1651 presenterade samhällskontraktet som politisk idé. Hobbes utgick från att individen i sitt naturtillstånd alltid handlar utifrån ett egenintresse vilket leder till ett allas krig mot alla – ett kaos. Hans tanke var ett samhällskontrakt mellan individen och staten där all makt överlämnas till en suverän överhet för det gemensamma bästa. Hobbes förutsatte en

politisk despot som handlade för alla individer, men den historiska evidensen visar att despotism inte fungerar på sikt. Begreppet har följt med i den politiska filosofin och används fortfarande. Idag hör man ofta om att samhällskontraktet är hotat pga bristande tilltro till en överhet som svikit sitt kontrakt med medborgarna. Kanske är det inte bara skräpet i havets som utgör Leviathan, utan även den ökade misstron mot systemets – suveränens- möjlighet att skydda medborgarna.

Inom litteraturen har en mängd författare utnyttjat Leviathan som titeln, till exempel: Boris Akunin (pseudonym för Grigori Chkhartishvili), Paul Auster, Julien Green, Martin A Hansen....I flertalet av dessa verk återkommer teman som havet och komplexa mellanmännsliga relationer och hotande katastrofer förorsakad av de senare. Stundtals handlar verken även om relationen mellan (den högre) konsten och naturen och/eller samhället. De bibliska referenserna sammankopplas ibland med den politiska filosofin om samhällskontrakt, relationer mellan människor och egenintresse som i den ryska filmen *Leviathan* (2014) av Andrey Zvyagintsev. En sentida berättelse om kapitalismens påverkan på individen, egenintresse, maktens och överhetens korruption, förtröstan, tragedi och mänsklighet där flera parallella – delvis motstridiga - tolkningar av samhällsklimatet i Ryssland och världen.

Fast behöver man verkligen betrakta det uppstigna ur havet som kaos, ondska och hot. I flera skapelseberättelser uppstår mänskligheten på olika sätt från havet (vilket också överensstämmer med den vetenskapliga vissheten). I grekiskt och romersk mytologi kommer fruktbarhetens och kärlekens gudinnor från havet. I en variant av sägnen uppstod Afrodite som en följd av att Kronos kastat och slängt sin far Uranis kön i havet. Även Venus uppstår i havets skum och i Botticellis målning *Våren* förs Venus till stranden i en snäcka som öppnar sig och ger liv.

Kanske kan man se hotet från havet mer nyanserat? Livets räddning kanske kommer från havet? Ser vi ett hot i det som lika gärna kan vara en räddning? Inom populärkulturen används sjöodjuret i otaliga berättelser. Inte minst i blockbuster filmer som *Pacific Rim* serien där stora sjömonster hotar att förgöra mänskligheten. Godzilla är kanske det mest kända havsodjuret i populärkulturen, ett återuppväckt urtida monster som en följd av atombombarna mot Hiroshima och Nagasaki fick nytt liv. En tolkning av Godzilla är att hon får sin näring av att absorbera människans misslyckanden på jorden – atombomben – och transformerar energin till något som istället räddar den, ett centralt tema som återfinns i *Godzilla II – King of Monsters* (2019) av Michael Dougherty. Godzilla bringar ordning i det uppkomna kaoset genom att sonika döda andra ofantliga monster.

En tolkning är att livets överlevnad på jorden inte är liktydigt med mänsklighetens överlevnad. Kanske kan man se Segerbergs utställning som en tredelad gestaltning över kampen mellan samhällets realiteter med mänskliga relationer, den nihilistiska naturen där livet säkert överlever med eller utan mänskligheten, och konstens idealism att tro på att något högre är möjligt.

Martin Schibli
Curator

Om Daniel Segerberg: Konstnären har under merparten av sin konstnärliga karriär arbetat konsekvent med återfunnet material (object trouvé) och/eller material som är tänkt att kastas bort. I synnerhet har han varit intresserat av prefabricerade material – plywood, dörrar, träribbor från sängar - som nu är uttjänta. Segerberg använder sig nästan alltid av material som finns i närheten av den lokala platsen för utställningen. För en begränsad tid lånar han materialet som blir till en tillfällig skulptur i ett utställningsrum eller utomhus belägen i en park. Gestaltningarna kan ta formen av t ex stilistiska lekplatser eller en labyrint mm. Stundtals ger han sina skulpturer även en praktisk funktion som en bänk i en park eller som ett tillfälligt fungerande bibliotek. Efter utställningsperioden går skulpturen tillbaka till sina beståndsdelar i egenskap att vara skräp eller återvinningsmaterial. Konstnären samarbetar gärna med andra människor i den konstnärliga processen. En social gemenskap uppstår där konstverket också kan ses som ett allkonstverk där material och tillkomstsätt blir en helhet där konst och mänskliga relationer sammanförs till en helhet.

Sedan några samarbetar han med sin fru Ninia Sverdrup att i sin hemort Vallda på västkusten skapa ett kretsloppssamhälle i miniatyr där konst, liv och ekonomi blir till en hållbar biotop.

Konstnären, f. Växjö 1972, utbildad på Kungliga konsthögskolan i Stockholm, har ställt ut frekvent i Sverige och i Tyskland där han bodde under åtskilliga år, men han har också arbetat i Polen och Ryssland.